

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inostranstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, ponedeljek 21. novembra 1938

Cena posamezni številki 1.50

Večji polet nam je potreben

Enak duh kakor našo predvojno generacijo bi moral prevevati tudi našo sedanjo, ker skoraj nič manjše naloge se morajo rešiti danes kot takrat. Če je bila naloga predvojne generacije, da nam izvojuje politično svobodo, je naloga sedanje generacije, da to svobodo ne le ohrani, temveč k tej doda še našo gospodarsko svobodo. Ena naloga vredna druge in vsaka tako težavna, da izgleda v začetku kot nedosegljiva.

Ko se je začela borba za našo politično svobodo, je bilo razmerje sil med pristaši in nasprotniki našega osvobojenja tako neenako, da je tudi velik del našega naroda dvomil v uspeh. Toda elan, ki je preveval prvoboritelje za naše osvobojenje, je bil tako nepremagljiv, da se je njih delo moralo posrečiti. Prav tako je danes z našo gospodarsko osamosvojitvijo. Kapitalno smo silno slabotni, večina naših narodnih zgradov se izkorišča od drugih, niti v začetku ni izvedena organizacija našega gospodarskega dela, manjka pa nam še tudi na vseh koncih in krajih strokovno usposobljenih ljudi — a kljub temu moremo tudi s svojimi tako skromnimi gospodarskimi silami zmagati, če sta v nas prava volja in pravi duh, če pride med nas pravi polet! Vse zavisi le od tega, s kakšnim poletom se lotimo dela in borbe.

Danes pa nam poleta manjka in zato se pri nas naredi prav za prav samo to, kar življenje samo prinese s seboj. Naravni prirastek našega naroda je močan, naš narod poleg tega delaven in skromen in zato je naravno, da se vsako leto nekaj novega stori, da se naša mesta večajo, da se prometne razmere zboljšujejo, da nastajajo nova podjetja in nove industrije. Vsa ta nova podjetja in vse te nove hiše pa niso že same po sebi dokaz napredka, temveč o resničnem napredku moremo govoriti šele takrat, kadar smo napredovali procentualno tako ko drugi narodi in še nekaj bolj, da namreč nadoknadimo še to, za kolikor smo za njimi zaostali za časa naših nesvobodnih dni.

Če pa s te perspektive gledamo na naš napredek, potem pač ne moremo biti zadovoljni. Kje se nam je n. pr. posrečilo, da bi tudi le primeroma dvignili svojo agrarno proizvodnjo tako, kakor jo je dvignila Avstrija, kako daleč smo zaostali glede cest za Italijo, kako daleč v javnih delih za Nemčijo, in kako mnogo bi se mogli naučiti tudi pri Bolgarski in v mnogih drugih državah. Naš »napredek« je v primeru z napredkom drugih narodov le napredek v nakrevajih.

Tega se moramo zavedati in zato tudi tempo svoje delavnosti povečati. To pa se nam bo posrečilo le, če ne bomo drug drugega ovirali, temveč drug drugemu pomagali. Ko je bila borba za osvobojenje, je vse prevečala le ena misel in vsi so delali za en cilj, pa čeprav na razne načine. Tako bi moralo biti tudi danes. Ni važno, da prav vsi hodijo po isti poti, odločilno je le to, da vsa pota vodijo k istemu cilju. Tega je treba dvigniti tako visoko, da ga bo videl vsak in potem bo ta visoki cilj dvignil ljudi, da bodo z navdušenjem hiteli k temu cilju. Za polet je potreben visok cilj.

Vse zavisi od tega, če bomo znali v mladini vzbuditi ono požrtvovalnost in oni visoki nacionalni čut, kakor ga je imela generacija, ki je začela osvobodilno gibanje. Naša bodočnost v resnici zavisi od mladine in od poleta, ki ga bo imela. Bojimo se pa, da se danes

na veliko vlogo mladine v bodočnosti pozablja in da se za njen napredek in za njene potrebe skrbj premalo.

Mladini je potreben zanos, da more razviti svoje sile, da se ji vzbudi volja za žrtve in volja za zmago. Takšna mladina bo dala

vsemu našemu življenju nov vzgon in tega potrebujemo.

Kakor v čebelnjaku mora biti živo naše narodno življenje, da se bodo gibale vse sile v enem cilju. Danes pa dela vsaka sila le za sebe in po svoje. In zato ni poleta, zato živimo, kakor pač pride.

Tuje firme in njih zastopstva

Čudno vprašanje zagrebškega nemškega konzulata

Vprašanje tujih firm in njih zastopnikov postaja v Jugoslaviji vedno bolj pereče in mnoga združenja trgovcev v Jugoslaviji so se s tem vprašanjem že prav resno in detajlno bavila. Zlasti pa je postalo živo zanimanje za to vprašanje, ko se je zvedelo, da velika nemška podjetja odslavlajo svoje židovske zastopnike, namesto njih pa ne imenujejo jugoslovanskih zastopnikov, temveč pošiljajo kot svoje zastopnike ljudi iz Nemčije.

S takšnim načinom »reševanja« tega vprašanja se seveda naši gospodarski ljudje niso mogli strinjati. Zato je le naravno, da je postajala vedno glasnejša zahteva, da imenujejo nemške firme kot svoje zastopnike le ljudi, ki so jugoslovanski državljani. Tako so tudi jugoslovanski železninarji po svojem združenju sporočili svojim nemškim dobaviteljem, naj pošiljajo k njim kot svoje zastopnike le ljudi, ki so jugoslovanski državljani.

Na to zahtevo jugoslovanskih železninarjev pa se je obrnil zagrebški nemški konzulat na pristojno mesto z vprašanjem, če se nanaša zahteva jugoslovanskih železninarjev tudi na jugoslovanske državljane nemške narodnosti.

Po pravici naglašajo »Jugoslov. Gvozdjar«, da se s tem vprašanjem nemškega konzulata nikakor ne more zadovoljiti in da mora vprašati, kako more nemški konzulat sploh staviti tako vprašanje. V polni meri se pridružujemo mnenju »Jug. Gvozdjarja« in vprašanje nemškega konzulata moramo označiti vsaj kot čudno!

Predvsem je vendar notorično, da ni v naši državi državljanov dveh vrst. Vsi državljani imajo enake pravice, pa najsi so te ali one vere, te ali one narodnosti. Zato tudi nihče v Jugoslaviji jugoslovanskim državljanom nemške ali madžarske narodnosti ne krati njih pravic. Zato tudi nihče od nas ne bo prav nič protestiral ali ugovarjal, če bodo nemške tovarne imenovala za svoje zastopnike v Jugoslaviji jugoslovanske državljane nemške narodnosti. Seveda pa zahtevamo tudi od teh, da znajo naš jezik, ker pač od tega ne moremo odnehati, da je občevelni jezik v Jugoslaviji slovensko-hrvaško-srbski.

Drugačnó lice bi pa dobila ta zadeva, če bi nemška podjetja nastavljala kot svoje zastopnike v Jugoslaviji izključno le jugoslovanske državljane nemške narodnosti. V tem primeru pa bi zadeva ne bila tako nedolžna in z njo se nikakor ne bi mogli sprijazniti. Izključno imenovanje zastopnikov nemške narodnosti bi namreč dokazovalo, da nemške firme ne bi imenovala zastopnikov po čisto poslovnem preudarku, temveč po nekem drugem, ki ga res ni težko uganiti. Še tem manj, ker smo že doživeli, da so plačevale nemške firme vojvodinskim izvoznikom

nemške narodnosti za prešiče za 1 din pri kg žive teže dražje ko pa izvoznikom jugoslovanske narodnosti. Ta neenakost je bila za nas naravnost žaljiva in zato je naravno, da so naši izvozniki proti tej praksi ostro nastopili. Po pravici so naši izvozniki takrat poudarjali, da sta izvoz in uvoz samo kupčijska posla, nikakor pa nista sredstvo za izvajanje neke posebne politike. Mislimo, da se popolnoma razumemo!

Prav tako pa tudi mislimo, da tudi nemške firme razumejo, da bo mogel s popolnim uspehom zastopati njih interese le tisti, ki je v dobrih odnosih z večino jugoslovanskih državljanov. Zato bodo redoma trgovski zastopniki jugoslovanske narodnosti nemškim tvrdkam brez dvoma več koristili, kakor pa zastopniki manjšinskih

narodnosti. Če bodo zato nemške tvrdke prav razumele svoje interese, bodo tudi temu primerno imenovala svoje zastopnike. Nikakor nečemo kratiti pravice naših državljanov nemške narodnosti in zato tudi ne ugovarjamo, če bi tudi njih imenovala nemške firme za svoje zastopnike.

Druga pa bi bila stvar, če bi imenovala za svoje zastopnike izključno le jugoslovanske državljane nemške narodnosti. Takšna praksa pa bi bila očitno naperjena proti našim narodnim interesom in takšnega sistema pač ne bi mogli trpeti. Razlogi, zaradi katerih takšnega sistema ne bi mogli trpeti, pa so tudi tako evidentni, da je odveč vsako nadaljnje pojasnilo in da tudi nismo rekli preveč, ko smo označili vprašanje nemškega konzulata kot čudno!

Prvi motorni vlaki v Sloveniji

Po dolgotrajnem prizadevanju naših tujskoprometnih in gospodarskih krogov je železniška uprava sedaj stavila na razpolago za Slovenijo dva motorna vlaka, ki bosta postavljena v promet predvidoma še ta mesec. V gospodarskem in tujskoprometnem interesu Slovenije bi bilo, da bi eden teh motornih vlakov vozil med Zagrebom skozi Ljubljano in Jesenice do Rateč-Planice, drugi motorni vlak pa iz Ljubljane skozi Celje do Maribora in od tod po Dravski dolini do Prevalj. Prvi motorni vlak naj bi odhajal iz Zagreba zgodaj zjutraj ter bi se od Jesenice naprej ustavljal na vseh postajah, ki so izhodišče za zimске turistične kraje in zimskošportne predele. Iz Rateč-Planice naj bi se motorni vlak pozno zvečer vračal v Zagreb. Prav tako bi moral drugi motorni vlak iz Ljubljane odhajati zgodaj zjutraj ter bi moral imeti od Maribora naprej v Dravski dolini več postankov, tako da bi bil potnikom omogočen obisk važnih

turističnih in zimskošportnih krajev, kakor so Sv. Lovrenc in Ribnica na Pohorju, Rimski vrec in drugi. Vozni red obeh motornih vlakov bi se moral določiti na ta način, da bi imela vlaka v obeh smereh, torej zjutraj in zvečer, zvezo v Zidanem mostu, tako da bi bila podana tudi možnost zveze med Zagrebom in Mariborom odnosno Dravsko dolino in obratno. Gotovo je, da bi bila uvedba prometa z motornimi vlakmi na omenjenih progah neprecenljivega pomena za tujski promet in sploh za gospodarstvo v Sloveniji, ker bi bila s tem ustvarjena idealna prometna zveza med Zagrebom in med najvažnejšimi tujskoprometnimi predeli Slovenije na eni strani ter med glavnimi našimi gospodarskimi središči na drugi strani.

Vsa naša javnost pričakuje z velikim veseljem uradno obvestilo o uvedbi prometa z motornimi vlakmi na omenjenih progah.

Trgovinska pogajanja z Italijo zaključena

V petek so bila končana trgovinska pogajanja med jugoslovansko in italijansko delegacijo. Nova trgovinska pogodba se ne razlikuje mnogo od prejšnje. V glavnem se trgovinski odnosi med Jugoslavijo in Italijo ne bodo spremenili. Izvoz iz Jugoslavije v Italijo se bo le malo zvišal ter bo le za malenkost večji od lanskega izvoza. »Jug. Kurir« pravi, da se bo povečal le od 590 na 600 milij. din. Pri tem pa bo izvoz v Italijo vezan na uvoz iz Italije. Za kolikor se bo povečal jugoslovanski uvoz iz Italije, za toliko se bo povečal tudi jugoslovanski izvoz v Italijo.

Izvoz iz Jugoslavije se bo gibal na višini vplačil v prejšnjem tromesečju 1938, ter bo s tem doseženo ravnesje, da aktivni saldo Jugoslavije ne naraste preveč.

V plačilnem prometu pa ne bo nikakih sprememb. Uvoz iz Italije bo še nadalje popolnoma svoboden. Jugoslavija si bo prizadevala, da poveča uvoz iz Italije ter bodo v ta namen tudi nekatere državne dobave oddane v Italijo.

»Jug. Kurir« poroča končno, da je dobila Jugoslavija pri sedanjih pogajanjih večje izvozne kontingente za les, živalske proizvode, celuloze in neke druge proizvode.

† Dr. Ante Trumbić

Po daljši bolezni je umrl v Zagrebu hrvatski politik, bivši zunanji minister Jugoslavije in eden najzaslužnejših mož našega osvobojenja — dr. Ante Trumbić.

Veliki pomen pokojnika more prav oceniti le tisti, ki je za časa svetovne vojne delal in sanjal o onem velikem dnevu, ko bodo Jugoslavlani združeni v eni državi začeli živeti svobodno življenje. Personalizirana je bila ta želja v dr. Trumbiću, predsedniku londonškega Jugoslovanskega odbora. Z imenom dr. Trumbića je bil povedan jugoslovanski program in ko je bila slovesno proglašena Krfska deklaracija, je ta program tudi zmagal. Ni tu mesto, da bi razpravljali o tem, zakaj Krfska deklaracija ni bila v celoti izvedena, vendar pa je treba naglasiti, da je v tem vzrok vseh naših kasnejših težav. Se se bo treba povrniti na Krfsko deklaracijo!

Po nastanku Jugoslavije je vodil dr. Trumbić zunanjo politiko mlade države in moral rešiti predvsem najtežje naloge, da ji pribori nove meje. Silno težavna je bila ta naloga, ker so se postavljale ovire od vseh strani. Niso zato niti izostala težka razočaranja, ki jih je v obilni meri moral okusiti tudi dr. Trumbić.

Ta razočaranja so bila tudi vzrok, da je dr. Trumbić postal zagovornik hrvatske politike in da se je popolnoma pridružil HSS. Z vso doslednostjo in močatostjo je branil to svojo politiko in se ni pustil niti najmanj odvrniti od začrtane poti. Ta njegova premočrnost mu je tudi pridobila spoštovanje povsod in tudi pri njegovih političnih nasprotnikih.

Pokojni dr. Trumbić je bil eden tistih velikih mož, ki so nam priborili osvobojenje in zedinjenje. Ta njihova zasluga je tako velika, da bo njih ime za vedno zapisano na slavnem mestu v zgodovini Jugoslavije in našega naroda. Zato tudi vsa Jugoslavija iskreno žaluje ob smrti dr. Ante Trumbića in zato se vsa Jugoslavija z veliko boleščjo v duši poslavlja od njega!

Večna slava spominu dr. Trumbića!

Delo banovinskega turističnega sveta

Poslovni odbor banovinskega turističnega sveta je imel dne 14. novembra svojo 8. sejo, na kateri je obravnaval uspeh poletne turistične sezone 1938, zimsko sezono 1938/39, tujsko-prometno propagandno in informacijsko službo, tečaje za pospeševanje turizma in gostinstva in sanacijsko gostinstva. — Na seji je bila dana pobuda za sklicanje posebnih konferenc, tako o nedostatkih v železniškem, poštnem in telefonskem prometu, o industrijskem onesnaževanju rek in o zimskem športu. — Poseben odsek se bo pečal z vprašanjem tečajev za turizem in gostinstvo v razdobju 1938/39; poleg organizatorne in didaktične strani je treba zlasti proučiti način finansiranja teh prireditiv.

Prihodnja seja poslovnega odbora bo v Mariboru. Na dnevni red pride predvsem vprašanje delovnega načrta za pospeševanje turizma na ozemlju bivše mariborske oblasti.

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle odpotoval v London

Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle je s kneginjo Olgo odpotoval v London, kjer bosta gosta Nj. Vel. britanskega kralja.

Čeprav ima to potovanje zasebni in prijateljski značaj, bo to potovanje izkoriščeno tudi za politične razgovore z odgovornimi činitelji angleške politike.

Tako bo tudi potovanje knez-namestnika služilo jugoslovanski politiki prijateljstva z vsemi narodi, a tudi utrditvi gospodarskih odnosov med Veliko Britanijo in Jugoslavijo.

Težave naše industrije za predelavo mesa

V zadnjih treh letih se je zelo dobro razvila naša industrija za predelavo mesa. Tvornice so povečale svojo kapaciteto, ker so upale, da se bo mogel naš izvoz mesnih izdelkov še znatno povečati. Doslej smo največ izvažali mesnih izdelkov v Nemčijo, Češko-slovaško, Italijo in Anglijo. Angleškega trga pa ne moremo več dosti izkoristiti, ker so cene za mesne izdelke na angleškem trgu zelo nizke. Italijanski trg ne more konsumirati večjih količin, češkoslovaški trg pa je po zmanjšanju češkoslovaškega ozemlja izgubil mnogo na svoji kupni moči. Ostaja nam samo še Nemčija. Dosedaj smo izvažali v Nemčijo letno okoli 500 vagonov masti, 100 vagonov slanin in okoli 42.000 zaklanih prašičev. V bivšo Avstrijo smo izvažali na leto okoli 12.000 stotov mangelic, 12.000 stotov drugega svežega mesa, 12.000 stotov telečjega mesa, 2400 stotov drobovja, poleg tega pa smo imeli še letni izvozni kontingent za 12.000 stotov mesa. Pri zadnjih trgovinskih pogajanjih z Nemčijo niso bili za naše mesne izdelke določeni nobeni kontingenti. Pač pa je nemška delegacija izrekla svojo pripravljenost, da bo našim željam ustregla v bodoče, kolikor bo to le mogoče.

Drugo vprašanje pa je, če bo sploh mogoče povečati izvoz naših mesnih izdelkov v Nemčijo, ker je pasivni saldo Nemčije v klirinškem računu še itak velik. Na povečanje izvoza mesnih izdelkov bi mogli upati le, če bi se zmanjšale naše terjatve proti Nemčiji.

Naše terjatve proti Nemčiji padle

Iz zadnjega izkaza o stanju naših kliringov se vidi, da so se znatno znižale naše terjatve proti Nemčiji, da pa so znatno padli tudi naši dolgovi proti Češkoslovaški in Madžarski. Naš dolg Češkoslovaški se je znižal za 5,4 milijona Kč, proti Madžarski pa za 3,59 milijona din. Stanje kliringov kaže naslednja tabela (vse številke v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:

	15. XI.	8. XI.
Bolgarska (red.) din	1.59	1.64
Bolgarska (tur.) din	0.38	0.38
Italija din	66.77	67.40
Nemčija RM	23.94	25.25
Poljska din	0.69	0.49
Turčija din	18.75	18.74
Španija pezeta	2.93	2.93

Pasivni kliringi:

	2.46	2.47
Belgija belg	34.83	34.42
Madžarska din	9.78	9.63
Češkoslovaška Kč	160.10	165.54
Švica šv. fr.	4.21	4.30

Maribor že dolgo brez živalskih trgov

Maribor je letos res zelo prizadet zaradi živinskih bolezni. Že več mesecev sta v bližnji in daljni okolici močno razširjeni slinavka in parkljevka, ki prizadevata kmetom velike skrbi. Cele vasi so v obmejnih krajih, kamor so prenesli kugo iz inozemstva, Avstrije in Madžarske, odrezane od prometa s parkljarji, na stotine

hlevov je še vedno okuženih in oblastva morajo vedno skrbno paziti, da se kuga ne razširi.

V Mariboru se je te dni tretjič pojavila slinavka in parkljevka, tokrat pri dveh svinjah v zasebnih hlevih. Mestni magistrat je moral zopet odrediti stroge ukrepe zoper razširjenje kuge. Klavnica je ponovno pod zaporo in špeharji, ki v veliki meri zalagajo mesto z mesninami, ne smejo v klavnico. Parkljarji ne smejo v mesto in iz mesta. V Maribor smejo le, ako so določeni za zakol, ki pa se mora izvršiti takoj.

Živinskih in svinjskih trgov ni v Mariboru že delj časa. Dolgo so morali tudi izostati dovozi svin in slame na trg, ker bi se mogla tudi s tem blagom, ki prihaja stalno v stik s parkljarji, занести kuga na zdravo žival. Računati je s

tem, da bodo tudi ti varnostni ukrepi oblastva kmalu odveč in da bosta obe bolezni zatrti. Težave imajo kmetje tudi zaradi tega, ker tudi z govejo živino kot vprego ne smejo v mesto, konj pa precej primanjkuje.

OUZD v oktobru

Po izkazu OUZD se je v primeri z oktobrom 1937 število moških zavarovancev dvignilo za 877 na 66.267, zavarovank pa za 1.267 na 36.572, skupno torej za 2.044 na 102.839. Opaža pa se, da število članstva narašča z mnogo manjšo intenzivnostjo kot leta 1937. Tako se je od junija do oktobra 1937 povečalo vsak mesec za več ko 10.000, letos pa v juniju za 3.983, v juliju za 3.042, avgustu za 2.014, septembru za 1.938 in v oktobru za

2.044 zavarovancev. Letni diferencial v oktobru je ugodnejši le zaradi izredno milega vremena.

Zdravstveno stanje zavarovancev je letos neznatno boljše ter je padel odstotek bolnikov za 0'10% na 2'59%.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je pri zavarovancih narasla za 1'38 na 28'42, pri zavarovankah pa za 0'92 na 20'22, skupno za 1'18 na 25'50 din. Tudi pri mezdah se opaža, da je letni diferencial začel v letu 1938. nazadovati. Od aprila 1937. je stalno naraščal do maja 1938., ko se je dvignil od 0'67 din na 1'45 din, nato pa je začel padati in je v oktobru 1938. znašal le še din 1'18.

Celotna dnevna zavarovana mezda se je dvignila za 170.526 din na 2.622.301 din.

Vprašanje tujih potnikov in zastopnikov

Potrebno je obvezno združenje tudi za ta stan

Vprašanje tujih potnikov in zastopnikov postaja vedno bolj aktualno in zato je treba to vprašanje čim bolj razčistiti. Objavljamo tudi naslednji članek v iskreni želji, da bi pripomogel k ugodni rešitvi tega vprašanja.

Vprašanje tujih potnikov in zastopnikov postaja stalna rubrika »Trgovskega lista«. Prav! Mislimo pa, da ne pridemo naprej samo s konstatacijami škode, ki nam jo prizadevajo tuje, če istočasno tudi ne naslovimo jasnih zahtev in jasnih predlogov na pravo mesto.

Poklicana je vsa naša javnost, najbolj prizadeti so pa domači trgovski potniki in zastopniki, katerim tuje odjedajo kruh. Vsak posameznik od njih nima niti časa, niti strokovne podkovanosti, da bi svoje želje uveljavljal na primeren način na pristojnem mestu. Naši domači trgovski potniki in zastopniki imajo sicer svojo organizacijo, v kateri jih pa ni večanjenih niti 20 %, da ta nima niti sredstev niti dovolj avtoritete, da doseže večje uspehe.

Predvsem: organizacija je potrebna, pa ne organizacija, ki mora prosjačiti, da pride do članov, ampak obvezna organizacija, v katero mora biti včlanjen vsak, kdor se šteje za trgovskega potnika in zastopnika. Prisilen značaj pa mora neki organizaciji dati samo pristojna oblast, v tem primeru ministrstvo za trgovino in industrijo. Stan, ki zahteva svoje pravice, mora gledati na to, da nekaj pomeni. Trgovski potniki in zastopniki morajo zato sami skrbeti, da izrinejo iz svojih vrst brodolomce brez kvalifikacije, nestrokovne in nesolidne ljudi, ki se poskušajo skozi življenje kot »potniki«, a so dejansko pri kaki tvrdki izprosil samo naročilnico. Delodajalec je vsak prav, ki se mu ponudi kot »potnik«, če mu ne da kolekcije in si na naročilnici pridrži pravico inkasa, ne riskira ničesar. Pri poslovanju »potnikov« te kategorije je prizadet ves stan potnikov.

Ne gre in ni v skladu z današnjim socialnim pojmovanjem, da sme trgovec po trgovski zbornici izdajati po mili volji potniške legitimacije, komur hoče. Vsak pošten stan ima pravico na zaščito svojega ugleda in svojih interesov, torej tudi stan trgovskih potnikov. Z zakonom se mora onemogočiti, da sme kdor si bodi nastopati kot »trgovski potnik« in dobivati potniško legitimacijo. Zakon naj predpiše, katere pogoje mora izpolnjevati oseba, ki se poteguje za potniško legitimacijo in kontrolo teh pogojev prepusti stanovski organizaciji potnikov v tej obliki, da se nikomur legitimacija ne izda, preden ni to odobrila stanovska organizacija.

Če je lanska uredba ministrstva za trgovino in industrijo predpi-

sala za pridobitev dovoljenja za zastopniško obrt kvalifikacijo samostojnega trgovca, naj zakon za trgovskega potnika predpiše vsaj kvalifikacijo trgovskega pomočnika ter neoporečnost in predvsem seveda, naše državljanstvo.

Od lani naprej je trg. zastopnikom z ministrsko uredbo garantirano, da koncesije ne dobijo nihče, ki nima kvalifikacije za samostojnega trgovca. Do lanskega leta se je koncesija za obrt zastopnika dobivala na podlagi pooblastila pro-

ti prijavi. Lanska uredba priznava pridobljeno pravico. Vprašanje je, če ne kaže predlagati revizijo obstoječih pooblastenj, izdanih za izvrševanje te obrti.

Po opisanem bi se ugotovilo, kdo je trgovski potnik in kdo je trgovski zastopnik, in bi se prišlo do stanovske organizacije obeh panog, ki bi bila legitimirana, da izposluje pri poklicnih centralnih oblastih ukrepe, potrebne za obrambo proti inozemski konkurenci.

Taksni pristoibnik zbornice

Dodatno k zadnjemu poročilu o plenarni seji Zbornice za TOI dostavljamo:

Predsednik Jelačin je prečital še predlog o spremembi in dopolnitvi taksnega pristojbenika zbornice.

Po sklepu zborničnega predsedstva in soglasni odobritvi zborničnega finančnega odbora je treba za doseg proračunskega kritja in za pridobitev sredstev za pospeševanje turizma povečati, izpremeniti in dopolniti nekatere postavke sedanje tarife zborničnih taks.

Predsedstvu je stavil v to svrhu že konkretne predloge gostinski osek, ki želi s povišanjem taks na nekatere vrste potrdil po § 95/5 zakona o obratih ustvariti nove vire dohodkov za pospeševanje turizma. Po teh predlogih naj bi se povišale takse za vsa potrdila, ki se pobirajo za gostinske obrate sploh in za potrdila za avto-taksije, avtobusna podjetja in avto-prevoznikstvo. Povišek naj bi znašal 100 din, v krajih, ki so za naš tujski promet posebno važni pa din 200.—

Poleg tega pa predlaga zbornični urad uvedbo novih taks za novovpeljana potrdila, katera izdaja zbornica, ki poprej niso obstajala in jih zato sedanja tarifa tudi ne vsebuje in sicer:

1. Za znižanje prispevka v bratovsko skladišnico pri uvozu koksa.
2. Za dobavo industrijske soli.
3. Za trošarine prosto nabavo raznega trošarinskega blaga.
Dosedaj so vsa taka potrdila spadala med razna potrdila in je znašala taksa za ta potrdila din 25.—

Zato predlaga:

Zbornična taksna tarifa se izpremeni in dopolni kakor sledi:

»I. V oddelku I. se točka 6. izpremeni in glasi:

Obrti, za katere je potrebna do-

volitev in sicer:

a) hoteli	din 600.—
b) kavarne	» 600.—
c) avtomati	» 600.—
č) restavracije	» 400.—
d) ostali gostinski obrati	» 300.—

e) bančni, menjalski in zavarovalni posli	» 1000.—
f) tiskarski, litografski in ksilografski obrti, kolikor nimajo industrijskega značaja	» 300.—
g) pogrebni zavodi	» 500.—
h) obrti, navedeni v § 60. zakona o obratih:	
1. pod št. 1—4, 6, 8 do 21, 23, 26, 29, 30 in 31	» 250.—
2. pod št. 25 in 27 (izvzemši izvoške in nosače	» 350.—
3. ostali v tem § navedeni obrati	» 100.—

Taksa od a) — d) se poviša za nadaljnjih din 100.— za potrdila gostinskih obratov v krajih oziroma mestih: Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Bled, Jesenice, Jezersko, Rogaška Slatina, Rimske Toplice, Laško, Slatina Radenci, Kranjska gora, Rateče, Bohinjsko jezero, Radovljica, Kamnik in Dobrna.

Taksa se pobira posebej za vsak prijavljen obrat, ki je zgoraj naveden.

II. V oddelku III. se za točko 8 b) uvrsti točka 8 c), ki se glasi:

»8 c) Potrdila za doseg znižane prispevka v bratovsko skladišnico, potrdila za dobavo industrijske soli in za trošarine prosto nabavo raznega trošarinskega blaga:

a) za pošiljke od 10 do 15 ton	din 40.—
b) za vsake nadaljnjih 15 ton	din 10.—
c) za pošiljke izpod 10 ton	din 25.—

Soglasno sprejeto.

Devizne ugodnosti za izvoz puranov v Anglijo

Da se poveča izvoz puranov v Anglijo, je izdal g. finančni minister Letica odlok, po katerem bo odkupovala Narodna banka od izvoznikov puranov angleški funt po tečaju funt = 262 din namesto po tečaju 238 din, kolikor notira funt na naših borzah.

Politične vesti

Kralj Karol je odpotoval iz Londona v četrtek. Na kolodvoru se je poslovil od njega angleški kralj. Tudi pri odhodu je velika množica navdušeno pozdravljala romunskega kralja. Iz Anglije je odpotoval kralj Karol v Belgijo, kjer bo dva dni gost belgijskega kralja, nato pa odpotuje v Pariz, kjer ostane tri dni.

Romunski kralj Karol je s prestolonaslednikom odpotoval iz Belgije v Pariz. Ker ni njegov obisk oficijalen, ni bilo slovesnega sprejema. Na čast kralja je priredil predsednik republike Lebrun velik lov. Iz Pariza je odpotoval romunski kralj v Berlin.

Ministrski predsednik Chamberlain je poslal Mussoliniju ob uveljavljanju italijansko angleškega sporazuma brzojavko, v kateri izreka svoje zadovoljstvo, da je prišlo do prijateljskega sodelovanja med obema narodoma. Mussolini je odgovoril Chamberlainu s podobno brzojavko.

Italijanski veleposlanik v Londonu je izročil v angleškem zunanjem ministrstvu noto italijanske vlade, ki sporoča, da Italija sprejema pomorski sporazum iz 1.1936. o kvalitetnem omejevanju pomorskega oboroževanja.

Angleška spodnja zbornica je odklonila liberalni predlog, da se ustanovi posebno ministrstvo za pripravo vojnega materiala. Vlada je bila proti temu predlogu, ker po njenem mnenju zadostuje, če se takšno ministrstvo ustanovi v času vojne.

Avstralska vlada je uradno sporočila italijanskemu konzulu v Sydneyu, da priznava italijansko cesarstvo.

Novi rimski veleposlanik Francije Francois Poncet je izročil kralju in cesarju Viktorju Emanuelu svoje akreditivne listine. S tem je Francija priznala aneksijske Etiopije.

Na seji finančnega odbora francoskega parlamenta je dosegla Daladierova vlada pomembno zmago. Socialisti in komunisti so predlagali nezaupnico vladi, njih predlog pa je bil odklonjen ter izglasovana vladi zaupnica s 23 proti 9 glasovom.

Splošna delavska zveza v Franciji je proglasila 24urno stavko v protest proti najnovejšim sanacijskim ukrepom francoske vlade.

Nemški listi so zelo nejevoljni, ker so tako Angleži ko Francozi odklonili vsako debato o vrnitvi nemških kolonij. Nemci so zlasti vznemirjeni, ker se nemška zahteva po vrnitvi kolonij odklanja v času, ko je Anglija priznala italijansko kolonialno cesarstvo.

Odnosaji med Nemčijo in Združenimi državami Sev. Amerike so se zaradi zadnjih protizidovskih dogodkov znatno poslabšali. Sedaj je tudi Nemčija pozvala svojega veleposlanika v Washingtonu v Berlin, da ji poroča o razpoloženju, ki vlada med vodilnimi ameriškimi državniki. Tudi trgovinski ataše USA v Berlinu je bil pozvan v Ameriko.

Češkoslovaškemu parlamentu je bil predložen ustavni zakon o Podkarpatski Ukrajini, ki je podoben zakonu o avtonomiji Slovaške. Nadalje je bil predložen pooblastilni zakon, s katerim bi dobila vlada pravico, da spreminja tudi zakone in ustavo, če se ves ministrski svet soglasno izreče za te spremembe. Pooblastilni zakon je potreben zaradi sedanjih izrednih razmer. Slovaški poslanci pa so vložili proti temu zakonskemu načrtu svoj veto, ker da bi se mogel izdati tak pooblastilni zakon šele po volitvah. Nato je češkoslovaška vlada svoj pooblastilni zakon umaknila.

V soboto popoldne se je začela v Pragi historična seja češkoslovaškega parlamenta, na kateri je sprejel parlament ustavna zakona o avtonomiji Slovaške in karpatske Ukrajine. Slovaška dobi svojo vlado in svoj zakonodajni zbor. Za predsednika češkoslovaške republike se more izvoliti samo oni, za katerega se izreče tudi večina slovaških poslancev. Uradni jezik na ozemlju Slovaške je samo slovaški jezik. Centralna vlada v Pragi se mora naslanjati na kvalificirano večino Slovakov. Enake pravice je dobila tudi Karpatska Ukrajina. Zakon o avtonomni Slovaški je bil sprejet s 142 proti 21, zakon o avtonomni Karpatski Ukrajini pa s 147 proti 25 glasovom.

Drž. podtajnik v madžarskem zun. ministrstvu Antal je izjavil, da Madžarska brez Nemčije nikdar ne bi dobila nazaj slovaškega ozemlja. Za Madžarsko je zato edina rešitev, da gre čisto vzporedno z Nemčijo.

Japonci so doživeli na Južnem Kitajskem težak poraz. V okolici Kantona so se morale japonske čete umakniti. Poveljnik japonskih čet na južnem Kitajskem je zaradi bolezni odstopil, kakor se lepo pravi v oficijalnem sporočilu.

Denarstvo

V oktobru so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah za 24 milijonov din

Po podatkih Zveze jugoslovan-skih hranilnic v Ljubljani so na-rasle pri 29 slovenskih hranilnicah v oktobru 1938. vloge na knjižice za 16 milijonov na 618,1 milijona din, vloge v tekočem računu pa za 8 na 441,4 milijona, skupno vse vloge torej za 24 milijonov din na 1.059.581.469 din. Te številke so prav razveseljevalje, če se pomisli, da so morale hranilnice v septembru izplačati svojim vzemirjenim vlagateljem 55 milijonov več, kakor so od njih v istem času prejele. Vendar ne smemo prezreti, da so tudi v septembru izkazovale številne hranilnice porast vlog. To je bilo teh 9 hranilnic: Črnomelj, Novo mesto, Slovenj Gradec, Ma-renberg, Slovenska Bistrica, Ptuj, Ormož, Gornja Radgona in Murska Sobota.

V oktobru so narasle vloge na knjižice pri 8, v tek. rač. pri 11, skupne vloge pri 14 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 8, v tek. rač. pri 6, skupno pri 7 hranilnicah. Znašalo je 132.247 din.

Te številke dokazujejo, da se vloge in zaupanje v denarne za-vode hitro vračajo in da smemo upati, da bo kmalu zopet doseže-no stanje iz avgusta 1938.

Tečaj na beograjski borzi popustili

Ves prejšnji teden je bila ten-denca na beograjski borzi izrazito mlačna. Le zadnji dan v tednu se je nekoliko popravila. Zasebniki ne kažejo zanimanja za nakup pa-pirjev in čakajo, da bo te kupovala javna roka. Ta pa zopet ne kaže volje za prevzem večjih količin drž. vrednostnih papirjev. Pod pritiškom ponudbe so zato tečaji na-zadovali in zboljšanje bi nastalo le, če bi zopet začela javna roka v večji množini nakupovati pa-pirje.

O gibanju tečajev nudijo jasno sliko naslednje številke:

11. XI. 18. XI.	
vojna škoda	474-75 466-—
7% investicijsko	99-25 99-50
4% agrarne obv.	60-50 60-50
6% begluške	90-50 89-25
6% dalmatinske	90-— 88-75
7% Blair	91-50 90-25
8% Blair	98-— 96-50
7% Seligman	101-— 100-—
7% stabilizacijsko	98-— 97-50

Ves promet je znašal 4.183.260, za 894.604 din manj ko prejšnji teden. Zmanjšanje prometa doka-zuje, da ni narasla ponudba, tem-več da je padlo povpraševanje. In ker ni javna roka kupovala več v neomejenem obsegu, je to nekatere borzižance preplašilo. Na drugi strani pa je tudi treba upoštevati, da je bilo izdanih za 50 milijonov dinarjev novih dalmatinskih obvez-nic, ki jih mora trg prevzeti. Ni čuda zato, če je tečaj teh tudi pri-meroma najnižji. Da je tudi na-zadoval 7% Blair pa je ena ne-logičnosti, ki se na beograjski borzi pokažejo dostikrat.

Na deviznem trgu je velika po-nudba nemških klirinških mark odnehala in Nar. banka je kupila le neznatne zneske. Tečaj marke je ostal nespremenjen na 14-30. Tudi drugi tečaji so ostali isti.

Ves promet je znašal 30.297.048 dinarjev, za 28,6 milijona din manj ko prejšnji teden.

Na zasebnem trgu so bili ti te-čaji: funt 245, dolar 52-52-50, fr. fr. 137-138, šv. fr. 11-72-11-75, belgijski frank 8-85 itd.

Obtok bankovcev se zopet znižal

Izkaz Narodne banke z 15. IX. izkazuje naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je pove-čala za 0-1 na 1.892,99.

Devize izven podloge so narasle za 19.98 na 469,81.

Posojila so se znova znižala in sicer za 79.75 na 1.795,85. Menič-na posojila so se znižala za 78,04 na 1.757,24, lombardna pa za 1,71 na 38,61.

Padla so razna aktiva za 46,4 na 2.352,6.

Vrednostni papirji so se pove-čali za 15,24 na 248,62.

Obtok bankovcev se je zmanj-šal za 141,45 na 6.699,98. V zad-njih petih dnevih se je obtok ban-kovcev znižal skupno za 703,99.

Zato pa so se povečale obvezno-sti na pokaz, in sicer za 114,6 na 2.337,27, to pa predvsem zaradi depozitov po tekočem računu, ki so se povečali za 125,34 na 1.286,12 ter narastka raznih računov za 32,86 na 1.025,37, dočim so se državne terjatve znižale za 43,6 na 25,75.

Obveze z rokom so se zmanjšale za 70 na 30, kar je tudi vzrok, da ni obtok bankovcev padel v še večji meri.

Razna pasiva so se zvišala za 14,11 na 305,1.

Skupno kritje se je dvignilo od

26-83 na 26-91 %, samo zlato pa od 26-24 na 26-78 %.

Obrestna mera je ostala še na-dalje nespremenjena.

Zlata podloga Grške narodne banke se je po izkazu z dne 7. t. m. povečala za 43,6 na 3.678,5 milijona drahem. Obtok bankovcev pa se je v istem času zmanjšal za 42,0 na 7.147,6 milijona drahem.

Finski parlament je sprejel za-konski načrt o reformi Finske na-roodne banke. Vrednost kg finega zlata se bo v bodoče knjižila s 50 tisočimi finških mark. S tem se bo osnovni fond banke povečal od 1000 na 1250 milijonov mark ter bo mogla Finska povečati obtok ban-kovcev.

jajca, franko slov. nakladalna postaja, plačljivo proti dupl.:		
oneida (kranjski)	61-—	62-—
rožnik (pozni)	54-—	58-—
rožnik (rani)	75-—	79-—
kresnik	56-—	62-—

Sadje:		
Jabolka:	din	din
zimska, namizna, obra-na, alla rinfusa, franko vagon slov. naklad. postaja, plač. proti duplikatu:	325-—	400-—

Krma:		
Seno:	din	din
zdravo, suho, prešano v bale, franko slov. naklad. postaja, plač. proti duplikatu:		
sladko	65-—	75-—
polsladko	55-—	65-—
kislo	45-—	55-—

Slama:		
zdrava, suha, pšenič-na, prešana v bale, franko vagon slov. naklad. postaja, plač. livo proti dupl.:	40-—	50-—

Premog:		
trboveljski, franko rud-nik, ekskluzivno pro-metni davek itd.:		
kosovec	260-—	285-—
kockovec	240-—	255-—
orehovec	205-—	220-—
grahovec	150-—	165-—
zdrob	110-—	120-—
prah	75-—	80-—

Francija hoče povečati svojo trgovino z južno-vzhodno Evropo

Francoski odločujoči krogi so sklenili, da se mora radikalno spremeniti francoska trgovinska politika proti balkanskim državam. V ta namen je bila poslana sedaj na Balkan posebna trgovinska de-legacija, ki bo obiskala Romunijo, Jugoslavijo in Bolgarsko. Glavna naloga delegacije je, da na kraju samem ugotovi vse možnosti za povečanje francoske trgovine s temi državami. Hkrati s tem pri-zadevanjem ustanove velika trgo-vinska in industrijska podjetja v zvezi z nekaterimi finančniki v Parizu konzorcij francoskih inte-resentov za trgovino z Balkanom. Konzorcij bo sklepal le priložnost-ne kupčije. Kljub temu pa je pri-čakovati, da bo delavnost tega konzorcija precej velika, ker tvo-rijo konzorcij zelo močne franco-ske firme. Druga velika naloga francoske trgovinske delegacije bo, da najde način, s katerim bi se olajšal dosedanj plačilni promet. Zaradi slabega funkcioniranja kli-rinških sporazumov je namreč predvsem nazadovala trgovina Francije z južnovzhodno Evropo.

Podjetje Feltrinelli & Co. v Sjetini likvidira

Že avgusta meseca je znano ita-lijsko lesno podjetje Feltrinelli & Co. v Sjetini v Bosni naznanilo svojemu delavstvu, da bo v krat-kem svoje obrate v Bosni likvi-diralo. Ker bi zaradi tega postalo mnogo naših delavcev brezposel-nih, so delavci zahtevali, da vlada oziroma državna lesna podjetja od-kupijo od tvrdke vse objekte in žage ter vodijo nadalje obrat teh podjetij. Vsa prizadevanja pa so bila zaman in zahteva delavstva je ostala neizpolnjena. Posledica tega je, da je tvrdka odpovedala vsem delavcem in da je sedaj okoli 220 delavcev brez posla in brez zaslužka.

Plačila v naprej in akontacije

Narodna banka kraljevine Ju-goslavije opozarja izvoznike, da ni dovoljeno, v kolikor ne gre za plačilo v nabavnih devizah, zaklju-čevati posle in sprejemati pred-plačila in akontacije v naprej za izvoz predmetov, za katere izdaja potrdila za izvoz Narodna banka sama, dokler jih Narodna banka v vsakem konkretnem primeru ne obvesti, da jim zahtevano potrdilo izda. Vsa predplačila, zadevajoča navedene predmete, se avtomat-sko stornirajo, ako izvoznik ni do-bil predhodnega obvestila od Na-roodne banke.

Izvoz lesa skoraj zastal

Brezvestni špekulanti na delu

Položaj na našem tržišču slej ko prej ni rožnat: Tendenca je še ved-no zelo mlačna, promet zelo ma-lenkosten, izvoz skoraj slabši ko po zloglasnih sankcijah, ko smo izgubili večji del severnoitalijanskih tržišč, ki so dotlej absorbirala ma-lone vso našo produkcijo v sred-njih kvalitetah in italijanskih di-menzijah.

Medtem ko smo prejšnja leta iz-vozili tudi precej drv, letošnjega izvoza drv skorajda ni vredno omeniti. Pri tem pa omenjamo, da so bile baš letos zelo številne pri-tožbe zaradi slabe izdelave drv in razmeroma množičnih protestov, ki so bili tudi protesti radi tega zlasti pri dobavah drv v inozemstvo. Toda vsi ti protesti so — posebno z ozi-rom na razmere v Sloveniji — po-vsem neupravičeni. Kajti, dočim so se pri dobavah za inozemstvo zahtevale drobno klane cepanice, so bila pri državnih dobavah ravno nasprotno zahtevana le debelo kla-na drva, kar pa ne ustreza dolo-žilom naših uzanc, niti naši pro-dukciji. Potrebno je torej, da se tozadevna določila poenostavimo oziroma izenačijo, tako da bodo v bodoče veljale v vsej državi le unificirane uzanee za trgovanje z gorivom.

Nedavno zamotana in nerazči-ščena zunanjepolitična situacija je zelo kvarno vplivala tudi na našo lesno trgovino ter industrijo. Vse-stranska negotovost je dotedanjo stagnacijo le še povečala. Kupci so čakali na pomirjenje in niso hoteli s cenami na dan, nasprotno pa se tudi prodajalci niso upali prodajati blaga, zlasti ne v klirin-ške države, ker so imeli za seboj že zadosti bridke izkušnje še iz prejšnjih sankcijskih časov, ko so naši trgovci ne samo zelo dolgo čakali na plačila, ampak tudi ne-verjetno veliko izgubili na samih tečajnih razlikah.

Prav tako, kakor ob času zlo-glasnih sankcij, so se tudi zdaj po-javili razni špekulanti, ki izrab-ljajo težki položaj ter si kujejo z umazanimi špekulacijami nov ka-pital. Ti tuji (neslovenski) špekul-antje, ki nam niso blizu niti po jeziku, niti po veri, torej elementi, kakršne zelo radi toleriramo po-sebno v Sloveniji, so pod spre-me-njenimi firmami in prestavljenimi imeni ustanovili pri nas razne »nakupne« ter »prevzemalne pi-sarne! Napenjajo vse sile, da bi se polastili naše večje, zlasti pa male trgovine z lesom. Poslujejo pa zelo »solidno«: Če jim posel konvenira, ga izpolnijo, če pa ne, pa se pritožijo kamor hočeš.

Če je že v drugih banovinah ta svojat prevzela skoraj vso lesno trgovino, jo v Sloveniji ne bo in je ne sme. Kajti pri nas je mala in srednja lesna trgovina ter in-dustrija zelo številna, zato mora in bo tudi za naprej ostala le v slovenskih rokah!

Že neštetokrat smo poudarili na tem mestu in tudi drugod, da naša lesna trgovina nujno potrebuje strumno, urejeno in vzorno vodo-no skupno prodajno organizacijo, ki je zlasti sedaj postala naravnost življenjsko potrebna za vso lesno trgovino v Sloveniji. Vsi moramo

delati na to, da naši mali trgovci ne bodo prišli v popolno odvisnost teh brezvestnih špekulantov.

Lesne cene na ljubljanski borzi		
Smreka, jelka:	din	din
Hlodi I., II., monte	130-—	170-—
Brzjavni drogovi	120-—	170-—
Bordonali merkantilni	160-—	180-—
Filerji do 5/6"	175-—	195-—
Trami ostalih dimenzij	165-—	185-—
Škorete, konične od 16 cm dalje	380-—	420-—
Škorete, paralelne od 16 cm dalje	440-—	480-—
Škorete, podmerne od 10-15 cm	350-—	390-—
Deske-plohi, kon. od 16 cm dalje	330-—	350-—
Deske-plohi, par. od 16 cm dalje	360-—	400-—
Brunsi les za celulozo	120-—	140-—
Kratice za 100 kg	38-—	42-—
Bukev:		
Hlodi od 30 cm naprej. I., II.	90-—	130-—
Hlodi za furnir. čisti. od 40 cm naprej	200-—	230-—
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	250-—	290-—
Deske-plohi, naravni, oostrobjeni, I., II.	400-—	500-—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	320-—	380-—
Deske-plohi, parjeni, oostrobjeni, I., II.	520-—	640-—
Hrast:		
Hlodi I., II., premera od 30 cm dalje	170-—	300-—

Situacija je ostala slej ko prej nespremenjena, promet še vedno slab, povpraševanje zelo malo. Cene so popustile za din 5-— pri koruzi, rži in moki vseh vrst, do-čim so poskočile pri ajdi (štajer-ski) za din 10-— in pri novem bačkem, sremskem ter slavonskem ovsu za 2-50 dinarja pri 100 kg. Stara koruza je notirala do 16. t. m. na bazi din 122-50 do 125-— za 100 kg, od 17. t. m. dalje pa ne beleži več. Od 17. t. m. dalje no-tira na novo času primerno suha koruza na bazi din 90-— do 92-50 za 100 kg.

Tendenco za žito in mlevske iz-delke je stalna.

Žito:		
Koruza:	din	din
času primerno suha, s kvaliteto garancijo, franko nakl. postaja, plačljivo proti dupl. umetno sušena, franko naklad. postaja, plač-ljivo proti duplikatu	90-—	92-50
102-50	105-—	
Pšenica:		
nova, južnobanatska, 77/78 kg, 2% prime-si, zdrava, suha, re-šetana, plač. proti dupl., franko naklad. postaja	150-—	152-50
nova, gor. bačka, 78 kg, 2% prime-si, zdrava, suha, rešetana, plač-ljivo proti duplikatu, franko naklad. post.	152-50	155-—
Ječmen:		
novi, bački in sremski, 64/65 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plač-ljivo proti duplikatu, franko naklad. post.	150-—	155-—
Oves:		
novi, bački, sremski in slavonski, zdrav, suh, rešetan, plač. proti duplikatu, franko va-gon naklad. postaja	147-50	150-—

Žitni trg

Rž:		
nova, bačka, 72 kg, 2%, zdrava, suha, rešetana, plač. proti duplikatu, franko va-gon naklad. postaja	145-—	147-50
Ajda:		
nova (štajerska), zdra-va, suha, rešetana, plačljivo proti du-plikatu, franko va-gon slov. nakladalna postaja	130-—	135-—

Mlevski izdelki:		
Moka:	din	din
nova, pšenična 0g, ba-natska post., ekskl. prom. davek, plač-ljivo proti duplikatu	250-—	260-—
nova, pšenična 0g, bačka postaja, ekskl. prom. davek, plač-ljivo proti duplikatu	255-—	265-—
nova, pšenična 2, bačka postaja, ekskl. pro-metni davek, plač-ljivo proti duplikatu	235-—	245-—
nova, pšenična 5, bačka postaja, ekskl. pro-metni davek, plač-ljivo proti duplikatu	215-—	225-—
nova, pšenična 6, bačka postaja, ekskl. pro-metni davek, plač-ljivo proti duplikatu	195-—	205-—

Otrobi:		
pšenični, debeli v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	115-—	120-—
pšenični, drobni v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	100-—	105-—

Ostalo blago:		
Fizol:	din	din
zdrav, na roko bran, franko slov. nakla-dalna postaja, plač-ljivo proti duplikatu:		
ribničan	200-—	245-—
prepelicar	250-—	285-—
Krompir:	din	din
zdrav, prebran, ne manjši od kokošjega		

Doma in po svetu

Na pogreb predsednika Kemala Atatürka v Ankaro je odpotovala četa škofješkega planinskega polka. Na kolodvoru v Sofiji so bili naši vojaki zelo pristržno sprejeti in pogoščeni od bolgarskih vojakov. Iz Sofije so se naši vojaki odpeljali v Ankaro skupno z bolgarskimi vojniki.

Turška vlada je predložila veliki narodni skupščini predlog, da se preimenuje mesto Ankara v Atatürk.

Danes je spremil turški narod svojega velikega voditelja Kemala Atatürka na njegovi zadnji poti. Pogreb je bil silno slovesen in ganljiv dokaz, kako globoko je ljubil turški narod svojega voditelja. Ves dan in vso noč so hodili deset in deset tisoč krogov Kemala. Z vsem orientalskim sijajem je bilo nato položeno truplo velikega reformatorja in ustanovitelja moderne Turčije k večnemu počitku.

Jutro je objavilo seznam kandidatov, ki so jih po medsebojnem sporazumu pristali JNS in bivše socialistične stranke postavili v Sloveniji. Postavljene so še kandidaturre: Celje: Ivan Prekoršek, nam. Jakob Jeram, delavec v cinkarni; Dol, Lendava: trg. Rudolf Muhvič, nam. mizar Šebjančič; Gorjani grad: lesni trg. Anton Žebelj; Konjice: trgovec Ciril Žagar; Laško: Josip Petejan (soc.); Ljubomer: Franc Skuhala iz Križevcev, nam. Glaser; Maribor levi breg: dr. Reisman in dr. Vauhnik, nam. mestnika A. Bahun in Franc Breznik; Maribor desni breg: dr. Otmar Pirkmajer in pos. Ivan Kirbiš; parafelna kandidatura soc. Petejan; Murska Sobota: Franc Talančič, pos. v Gor. Radgoni; Dravograd: novinar Eržen (soc.); Ptuj: Kolar, župan v Središču; Slovenj Gradec: trafikant Puncer; Šmarje pri Jelšah: inž. Milan Jenčič.

V ljubljanskem okrožju so postavljene te kandidaturre: Črnomelj: trgovec Ivan Malešič, nam. lekarnar Vrankovič; Kamnik: Anton Cerer, nam. Ignac Tome, trgovec v Moravčah; Kočevje: trgovec Ivan Arko; Kranj: Tomaž Kriznar; Krško: biv. posl. Mravljec, nam. Ivan Polovič; Litijski: trgovec Josip Strman (paralelna soc. kand. rudarja Arka v Zagorju); Logatec: špediter Franjo Tavčar; Ljubljana okolica Stanko Mravljec; Novo mesto: trgovec Josip Matko; Radovljica: Pavel Olip; Skofja Loka: bivši poslanec Al. Koman, nam. čevljar, mojster Ivan Hafner; Ljubljana mesto: dr. Kramer in dr. Celestin Jelenec, namestnika inž. Jože Rus in Ivan Milnar, uradnik OUZD.

Skupina dr. Puca v Ljubljani se bo pri volitvah, kakor poroča »Vreme«, abstinentirala in bo tudi pozvala svoje pristaje, da se volitev ne udeležijo.

V Zagrebu je vloženih pet kandidatnih list, in sicer dve listi JRZ, oficialna in lista disidentov JNS, dve listi dr. Mačka, t. j. HSS in SDS ter Ljotičeva lista.

Preobilica kandidatov se kaže tudi pri sedanjih volitvah. V nekaterih krajih kakor v Banjaluki, Petrogradu, Rumi itd. je vloženih po osem list, v Novem Varošu celo deset list.

Zupan Subotice inž. Ivandekić je bil razrešen svoje dolžnosti. Novo invalidsko uredbo, ki pomeni znatno izboljšanje za invalide, je izdala vlada.

Zagrebaška mestna občina se je izjavila za priključitev Kustošije k Zagrebu. S tem bi dobil Zagreb 9 tisoč novih prebivalcev in 1270 hiš. Trgovskih in obrtnih obratov je v Kustošiji 250. Ozemlje zagrebaške občine bi se s Kustošijo povečalo za 1200 katastralnih jutrov.

Hidrocentralna na Drini se bo postavila s pomočjo angleškega kapitala. Priprave za postavitev nove centrale bodo gotove marca meseca.

Guverner Bolgarske narodne banke Dobri Božilov je bil odlikovan z redom sv. Save I. stopnje.

Delegacijo jugoslovanskih strojevodij in krmarjev je sprejel v avdienci bolgarski kralj Boris ter se jim zahvalil za častno članstvo njihove organizacije.

Norveška kraljica je umrla po operaciji slepica.

Protinemska kampanja v Ameriki se nadaljuje. Predsednik zveze delavskih sindikatov je pozval vse delavstvo, da podvoje boj za boj kot nemškega blaga.

Nemške konzulate in ladje v New Yorku čuvajo straže, ki so po naredbi župana La Guardie sestavljene iz Židov.

Vel. Britanija namerava naseliti 20.000 židovskih izseljencev v Keniji. To je nemško časopisje še zlasti razjarilo, ker zahteva Nemčija vrnitev vse nemške vzhodne Afrike.

Vodja narodnih socialistov v Gdansk, Förster je izjavil, da se

bodo nemški protizidovski zakoni začeli v kratkem izvajati tudi v Gdansk. Oblasti so že začele pleniti premoženje Židov, ki so zapustili mesto Gdansk.

Nemške davčne oblasti so dobile nalogo, da zahtevajo od vseh Židov potrdilo o plačanih davkih. Ker se izdajajo v Nemčiji potni listi samo proti predložitvi potrdila o plačanih davkih, je verjetno, da Nemci ne bodo dovolili nobenemu Židu, da se izseli iz Nemčije, dokler ne bodo Židje v celoti plačali kontribucije ene milijarde mark.

Madžarska vlada pripravlja nove ukrepe proti Židom. Tako se namerava razširiti numerus clausus še na druge židovske sloje, izdali se bodo ukrepi proti Židom, ki so lastniki nepremičnin, olajšalo se bo izseljevanje Židov, židovskemu prebivalstvu novo pridobljenih pokrajin pa se bo prepovedala vsaka preselitev.

Nemčija je zahtevala od Češkoslovaške odstopitev novega ozemlja s 60.000 prebivalci, čeprav žive na tem ozemlju samo Čehi. Nemčija utemeljuje svojo zahtevo z gospodarskimi razlogi. Češkoslovaška je po angleških vesteh pristala tudi na to nemško zahtevo in tudi ne bo apelirala na berlinsko mednarodno veleposlaniško konferenco. Vprašanje garancije češkoslovaških novih mej ni niti sedaj po največjih žrtvah Češkoslovaške rešeno.

Poljski teroristi so začeli zopet vpadati v ozemlje Karpatske Ukrajine. Poljska zahteva nadalje od Slovaške in Karpatske Ukrajine še nekatere mejne korekture. Odno-

saji med Slovaško in Poljsko so se zaradi tega zelo poslabšali.

Angleška spodnja zbornica je proti volji vlade sprejela zakonski načrt o poskusni odpravi smrtnih kazni za dobo petih let.

Med gospodarskim ministrom dr. Funkom in ministrom Hessom je bil dosežen sporazum, po katerem se vse nemške gospodarske organizacije, tako tudi vse zbornice, podreduje pod kontrolo narodno socialistične stranke.

Pred Kantonom doživljajo Japonci nove neuspehe. Po kitajskih vesteh so kitajske čete že prodirle v mesto. Tudi Japonci priznavajo, da so se morali umakniti. Poleg tega po sporočajo Japonci, da so se pred Kantonom in tudi na drugih frontah nenadoma pojavile presenetljivo številne kitajske letalske eskadrilje, ki so prisilile Japonce k umiku. Od novih kitajskih letal so resno ogrožene tudi japonske vojne ladje na reki Jangce.

Železna garda v Romuniji je skušala v Bukovini organizirati sistematično zažiganje tvornic in skladišč. Policija pa je njih nameri preprečila.

V tovarni municije v Barceloni je neki delavec po neprevidnosti spustil granato, ki je eksplodirala in povzročila eksplozijo tudi drugih granat. V mnenju, da gre za letalski napad, so vsi pobegnili v skrišališča in ni nihče začel gasiti požara. 400 ljudi je mrtvih.

Združene države Sev. Amerike imajo danes 130 milijonov prebivalcev.

Posebno si prizadeva za čimprejšnji začetek trgovinskih pogajanj francoski poslanik v Beogradu Brugere, ki bo sedaj drugič odpotoval zaradi teh pogajanj v Francijo.

Zasedanje turističnega odbora Balkanske zveze

V Atenah se je začela letna skupščina stalnega turističnega odbora gospodarskega sveta Balkanske zveze. (Naslov bi mogel biti malo krajši, ker sedanji dolgi naslov ne prča o posebnem propagandnem smislu. Op. ured.) Jugoslovansko delegacijo tvorijo načelnik trg. min. Grgašević, direktor »Putnika« Simić in referent trg. min. Todorović. Zastopnika naših turističnih krajev torej med njimi ni.

Dnevni red letošnjega zasedanja je:

1. Sklenitev turističnega dogovora držav Balkanske zveze, ki naj bi vseboval devizne, carinske, železniške ugodnosti za medsebojni turistični promet. Tudi pri izdajanju potnih listov naj bi se dovolile nekatere olajšave.

2. Izenačenje železniških tarif in uvedba turističnih vlakov.

3. Razprava o jugoslovanskem predlogu, da se ustanovi skupna turistična pisarna v Kairu in zlasti v New Yorku.

4. Naprava skupnih propagandnih filmov.

5. Izdaja skupnih propagandnih brošur ter skupnega poročevalskega biltena za turiste.

6. Zamenjava statističnih podatkov ter izkušnje o tujem prometu ter novi ukrepi za pospeševanje medbalkanskega turističnega prometa.

Konkurzi - poravnave

Za razpravljanje in sklepanje o prisilni poravnavi, ki se predlaga o premoženju zapuščine po pok. Franji Pečar iz Črnuč, se določa narok na dan 24. novembra ob pol 12. uri.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju Mantela Karola, slaščičarja v Celju. Poravnalni sodnik Kraut, poravnalni upravnik odvetnik dr. Goričan. Narok za sklepanje poravnave dne 21. decembra ob 9., rok za oglasitev do 16. decembra.

Zunanja trgovina

V italijanskem kliringu je izplačala Narodna banka nakaznice do št. 18.663 z dne 30. avgusta 1938. V poljskem in turškem kliringu ni nikakih sprememb.

Izvozniki Češkoslovaške so storili potrebne korake, da bodo njih odjemalci v tujini natančno obveščeni, če je sedež čl. izvoznih firm na odstopljenem ozemlju ali pa v mejah nove Češkoslovaške.

Vodstvo Batine tvornice čevljev v Novi vesi (Ersek Ujvar), ki je prišla pod Madžarsko, izjavlja, da bo zaposlilo v tovarni samo madžarsko delavstvo, če se tovarni omogoči nemoteno nadaljnje obratovanje.

Britanska finančna pomoč, ki jo dobi Romunija, ne bo dana v obliki posojila, temveč bo dobila Romunija v Angliji večje bančne in trgovske kredite pod jamstvom angleške vlade. Podrobnosti o teh kreditih se še ne sporočajo.

Vel. britanska vlada je znižala uvozno carino za romunsko pšenico. Znižanje carine za romunsko žito velja tudi za vse angleške kolonije. S tem bo znatno olajšan in seveda tudi povečan romunski izvoz.

harva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Za prihodnjo sezono oddamo v zakup termalno kopališče Dolenjske Toplice z vsemi odnosnimi napravami — vključno restavracijo.

Pismene ponudbe na Kmetško posojilnico ljubljanske okolice v Ljubljani.

Povpraševanja po našem blagu v tujini

775 — Bruselj: sveže meso, zamrznjena jajca, suhe češplje, jabolka išče zastopniška tvrdka,

776 — Thessaloniki: mehak les,

777 — Hama (Kreta): peči in štedilniki,

778 — Budapešta: posteljno perje (kokošje, gosje, račje) za veliko ameriško tovarno puha,

779 — Thessaloniki: Proizvodi lesne destilacije.

780 — Dunaj: Nakupna hiša za veleblagovnice v Ameriki, Angliji, Kanadi in Avstraliji išče razne predmete za obleko, proizvode umetnostnega obrta, stekleno blago, preproge, lesne izdelke, ročna dela in copate.

781 — Thessaloniki: Zaboji za sadje ter celuloza.

782 — Florina (Grčija): Zdravilne rastline.

783 — Hamburg: Mavec, kreda in cement.

784 — Thessaloniki: Električni kabli.

785 — Curih: Brušeno in porozno steklo.

786 — Metelih (Grčija): Konoplja, brusni kamni, peči in štedilniki.

787 — Thessaloniki: Verige.

788 — Amsterdam: Hmelj išče zastopniška tvrdka.

789 — Atene: Les.

790 — Le Caire: parketi,

791 — Thessaloniki: les,

792 — Zanthie (Grčija): sesalke za vodo, peči,

793 — Montreal: patentna zapirala (Reissverschluss),

794 — Thessaloniki: verige in žarnice,

795 — Hamburg: grenki in sladki mandeljni, velik in srednje drobn fižol, grenke koščice marelice, suhi krhlji jabolk, suhe višnje, orehi v lupinah ter očiščeni, oljčno olje ter suhe češplje zahteva zastopniška tvrdka,

796 — Dunaj: bukovno ogelje,

797 — Mexiko: vezane plošče,

798 — Thessaloniki: štedilniki,

799 — Atene: jeklo, kabli, kadi in štedilniki,

800 — Vratislava: trd in mehak les, les za celulozo, vezane plošče,

801 — Thessaloniki: izdelki iz pločevine,

802 — Atene: električni kabli,

803 — Hamburg: mezdrovina in stari filmi,

804 — Thessaloniki: gumbi,

805 — Basel: tropine češpelj,

806 — Bagdad: lešniki,

807 — Syra (Grčija): konoplja,

808 — Budapešta: sadni sok, zlasti sok malin,

809 — Atene: alkaloidi, proiz-

voz žita v Anglijo in njene kolonije.

Tudi Belgija bo investirala v Romuniji večje kapitalne in skupno s francoskimi industrialci ustanovila v Belgiji več tovarn za orožje.

Romunski finančni minister je imel po radiu govor o stanju romunskih državnih financ. Dejal je, da so znašali romunski državni dohodki v prvem proračunskem polletju 15,2 milijarde lejev, to je za 0,3 milijarde več kakor je bilo proračunano. V primeri z lanskim letom so se romunski državni dohodki povečali za 2,7 milijarde lejev.

Petrolejske družbe Romunije, v katerih je investiran pretežno francoski kapital, so se fuzionirale v novo družbo s 118 milijoni fr. frankov delniškega kapitala.

Madžarsko-italijanski gospodarski odbor se sestane ta mesec v Budapešti, da uredi vprašanje madžarskega izvoza pšenice in živine v Italijo. (Čez Reko se sedaj izvažajo v Italijo mesečno komaj 100 glav goveje živine, dočim se je preje izvažalo mesečno po 5000 glav goved.)

Indeks cen na debelo se je v oktobru dvignil v Italiji od 471,04 na 473,97, kupna moč lire pa je padla od 21,23 na 21,10 točke.

Nemčija bo zmanjšala površino s hmeljem zasejane ploskve od 8600 na 8000 ha. Da se to doseže, bo dajala nemška vlada premije po 1000 mark za ha opuščene hmeljske kulture. Zaradi novih hmeljskih nasadov na sudetskem ozemlju se bodo prihodnje leto hmeljski nasadi v Nemčiji znova zmanjšali.

Število brezposelnih se je v Franciji povečalo od 339.816 na 361.724.

Indeks cen na debelo se je v Franciji dvignil od 646 na 654. Tudi indeks cen na drobno je v dvigu.

Med Mehiko in Združenimi državami Sev. Amerike je bil dosežen načelni sporazum o likvidaciji konflikta, ki je nastal med obema državama zaradi nacionalizacije petrolejskih podjetij. Imenovana bo mešana komisija, ki bo ocenila vrednost nacionaliziranih podjetij.

Gospodarska konjunktura v Združenih državah Sev. Amerike se ugodno razvija ter se je industrijska proizvodnja v oktobru povečala za 25%. A tudi v trgovini se razvija konjunktura ugodno.

Radio Ljubljana

Torek dne 22. novembra. 11.00: Šolska ura: Rudarski otroci iz Srbije v Sloveniji (gdc. Julija Šusteršič) — 12.00: Naši pevci, naše pevke (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Šrnel »Škrjanček« — 14.00: Napovedi — 14.30: Koncert radijskega orkestra — 18.40: Psihološki problem malega naroda (prof. dr. Fr. Veber) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Djura Jakšič kot slikar — 19.50: Vesela kronika — 20.00: Dvořak: Slovanska rapsodija (plošče) — 20.20: Fr. Rosenfeld: Lorenzo de Medici, drama (izvajajo člani Nar. gled. v Ljubljani) — 21.00: Čimrmanov kvartet — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Sreda dne 23. novembra. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Uvertire in fantazije (plošče) — 14.00: Napovedi — 18.00: Mladinska ura — 18.30: Udovičeva in Lovsetova (plošče) — 18.40: Vzgojne težave (dr. Stanko Gogala) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Meštrovicé Madone — 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fr. Pengov) — 20.00: Samospevi Ladislava Rakovca, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 20.45: Slavski kvartet — 21.30: Angleške skladbe (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije Emona.

Štev. 15.875/38.

Nabava.

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 7. dec. 1938. neposredno pismeno pogodbo za dobavo profilnega železa, črne in pocinkane pločevine. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik Velenje, dne 18. novembra 1938.

Štev. 15.865/38.

Nabava.

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 7. decembra 1938. neposredno pismeno pogodbo za dobavo 2000 kg čistega bencina za jamske svetilke. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik Velenje, dne 18. novembra 1938.